

รายงานผลการถอดบทเรียน

การขับเคลื่อนนโยบาย
ด้านความปลอดภัย
"มุ่งเสริมสร้างความปลอดภัย"

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

คำนำ

รายงานการถอดบทเรียนการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัย ฉบับนี้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่รูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ผลงานการดำเนินงาน ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ การวิเคราะห์ผลกระทบจากภัยคุกคามทั้ง 4 ประเภท ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน รูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน จำนวน 9 โรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำเป็นผลงานในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 และผู้เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทุกสังกัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และให้ความร่วมมือสำหรับการร่วมดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ นักเรียนมีทักษะการป้องกันภัยให้แก่ตนเองและคนใกล้ชิด นักเรียนได้รับการช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจ และได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

กรกฎาคม 2566

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญ	1
บทที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลกระทบ	
- ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์(Violence)	2
- ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)	3
- ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right)	4
- ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)	5
- ข้อมูลนักเรียนที่ประสบภัย	7
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	8
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	11
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	20
ภาคผนวก	
- ผผนวก ก	26
- ผผนวก ข	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มาตรา 12 กำหนดไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ (พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ 2545, น.13)

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดสาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546, น.34)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2566-2580 (ฉบับปรับปรุง) แผนย่อย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น มีเป้าหมายเพื่อให้วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น ผ่านช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรมต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งหากมีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และมีหลักสูตรการศึกษาที่เอื้อต่อทักษะชีวิต มีการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพในหลักสูตรและสร้างการมีงานทำของวัยเรียน/วัยรุ่น จะช่วยให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนบังเกิดผลสัมฤทธิ์ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักและมีความห่วงใยต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกๆ ที่สถานศึกษาจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ในการสร้างคุณภาพของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองสำคัญของชาติ นักเรียนทุกคนมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคามทุกรูปแบบอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมและทันเหตุการณ์

บทที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลกระทบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ในฐานะหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ จึงได้ดำเนินการศึกษาบริบท สภาพปัญหาและวิธีการเฝ้าระวัง ป้องกันและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคาม 4 ด้าน คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมและทันเหตุการณ์ โดยแต่งตั้งคณะทำงานการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาและถอดบทเรียนการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคามทุกรูปแบบและมีความสุขกับการเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อแก่นักเรียน ดังนี้

นักเรียนมีความเสี่ยงที่ได้รับอันตรายและผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ ภายใต้ 4 กลุ่มภัย ได้แก่ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ดังนี้

1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงของมนุษย์ ในเด็กนักเรียนมีสาเหตุมาจากการปล่อยปละละเลยของครอบครัว ขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจนเป็นเหตุให้เด็กถูกกระทำรุนแรงทางเพศมากขึ้น และส่วนใหญ่จะถูกกระทำโดยคนใกล้ชิด สาเหตุของการกระทำรุนแรง พบว่า เกิดจากผู้กระทำผิดมีแอลกอฮอล์ และใช้ยาเสพติด นอกจากนี้เกิดจากความเครียด ปัญหาทางเศรษฐกิจ และการเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อต่าง ๆ

ผลกระทบที่เกิดกับเด็กนักเรียน

(1) ทางด้านร่างกาย เช่น มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ผิดปกติ ขาดสารอาหาร พิกการ เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์ เป็นต้น

(2) ทางด้านจิตใจ ได้แก่ ขาดความมั่นคงทางจิตใจ รู้สึกไม่ปลอดภัย ซึมเศร้า หวาดระแวง มีปัญหาสุขภาพจิตหรือความเครียดอย่างรุนแรง จนนำไปสู่การพึ่งพายาเสพติด หรือการฆ่าตัวตาย หรือการทำร้ายผู้อื่น เป็นต้น

(3) ทางด้านสังคม ได้แก่ ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต แยกตัวออกจากสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ต่อต้านสังคม กระทำความรุนแรงต่อบุคคลอื่น เป็นต้น

2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บและเสียชีวิต ที่พบบ่อยในเด็กทั่วโลก การเกิดอุบัติเหตุในเด็กเป็นปัญหา สำคัญที่ทำให้เกิดความสูญเสีย ทั้งร่างกายและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการเกิดทุพพลภาพและเสียชีวิตของเด็กซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เมื่อเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ ในเด็ก นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี สาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุในเด็ก อาจมาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. ตัวเด็กเอง โดยธรรมชาติเด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น ตามพัฒนาการของเด็กที่ต้องมีการเรียนรู้ พัฒนาการของเด็กจะพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ซึ่งแต่ละช่วงวัยจะมีพฤติกรรมแตกต่างกัน อันเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

2. ความประมาท เลินเล่อ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก หากผู้ดูแลเด็ก มีความประมาท ขาดความรอบคอบ อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ แก่เด็กได้ การวางของมีคมในที่ที่เด็กสามารถหยิบมาเล่นได้ การใช้สารเคมีต่างๆ

3. สิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กได้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง สระน้ำ สนามเด็กเล่น บริเวณบ้านที่มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เก่าชำรุด วางทิ้งไว้ไม่เป็นระเบียบ ของเล่นเด็กที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือ สนามเด็กเล่นที่มีอุปกรณ์ชำรุด สิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิด อุบัติเหตุในเด็กได้เสมอ

4. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น การอยู่ในชุมชนที่เสี่ยงอันตราย ผู้คนรอบข้างที่มีการใช้ ความรุนแรง ทำให้เด็กมีโอกาสถูกทำร้ายหรือล่วงละเมิดได้ มากขึ้น

ดังนั้นการเรียนรู้ สาเหตุ และแนวทางป้องกันเพื่อให้คำแนะนำล่วงหน้าแก่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากร ทางสุขภาพ รวมถึงการรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความ สำคัญ และร่วมมือกันเพื่อไม่ให้เด็กต้องประสบปัญหาทาง ด้านร่างกาย จิตใจ หรือการสูญเสียใดๆ อันเป็นผลมาจาก การได้รับอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก พยาบาลเป็น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุ ในเด็ก รวมทั้งการดูแลและฟื้นฟูสุขภาพเด็ก เพื่อให้เด็กมีการเจริญเติบโตให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

1. ผลกระทบด้านร่างกาย อุบัติเหตุมีผลกระทบ ต่อร่างกายเด็กดังต่อไปนี้

1.1 ผลกระทบต่อผิวหนัง ทำให้เกิดอาการ บาดเจ็บ ผิวหนังฟกช้ำดำเขียว ถลอกหรือเกิดการฉีกขาด เป็นแผลลึก เป็นช่องทางให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายเด็ก อาจ เกิดการติดเชื้อและทำให้เด็กเสียชีวิตได้

1.2 ผลกระทบต่อเส้นเลือด อาจมีการฉีกขาด ของเส้นเลือดฝอยหรือเส้นเลือดใหญ่ ทำให้มีเลือดออก ทั้งออกมากและน้อย หากเด็กเสียเลือดมากอาจทำให้เกิด อาการช็อคและเสียชีวิตได้

1.3 ผลกระทบต่อเนื้อเยื่อหรือกล้ามเนื้อของ ร่างกาย เมื่อได้รับอุบัติเหตุและมีการฉีกขาดของเนื้อเยื่อหรือกล้ามเนื้อ จะเกิดการหลั่งสารฮีสตามีน ทำให้มีเลือด มาคั่งบริเวณที่บาดเจ็บ ทำให้เกิดอาการปวดบวมแดงร้อน หรือเกิดฉีกขาดและบาดเจ็บของเนื้อเยื่อและกล้ามเนื้อ อย่างรุนแรงได้

1.4 ผลกระทบต่อกระดูก กรณีที่เกิดอุบัติเหตุ รุนแรงอาจทำให้กระดูกหักหรือแตกร้าวได้ ทำให้ โครงสร้าง ของอวัยวะต่างๆ ที่ห่อหุ้มกระดูกหรือแกนกลางเสียไป นอกจากนี้ยังเกิดอันตรายต่อเนื้อเยื่อรอบๆ กระดูกได้

1.5 ผลกระทบต่อสมอง จากการถูกระแทก บริเวณศีรษะ การหกล้มศีรษะฟาดพื้น หรืออุบัติเหตุจากยานพาหนะ ล้วนส่งผลกระทบต่อสมองของเด็กได้ จึงควร รีบให้การดูแลรักษา เพื่อมิให้เกิดอันตรายร้ายแรงกับเด็ก

2. ผลกระทบด้านจิตใจ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้สภาพร่างกายเด็กได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากบาดแผลประเภทต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็ก ทำให้เด็กเกิดความกลัว วิตกกังวลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากความกลัวหรือวิตกกังวลอาจทำให้เด็กไม่กล้า แสดงออก ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมถดถอยได้ นอกจากนี้ เด็กมีการตอบสนองด้านจิตใจต่อการบาดเจ็บแตกต่างกัน จากการติดตามพบว่า เด็กที่ได้รับการบาดเจ็บรุนแรงมี โอกาสเกิดปัญหาด้านจิตใจมากกว่า (ปิยวรรณ เชียงไกรเวช และวิรัชย สอนธิเมือง, 2556)

3. ผลกระทบระยะยาว เนื่องจากเด็กแตกต่างจาก ผู้ใหญ่ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเด็กจะมีพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อเด็กเกิด อุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บ เช่นกรณีมีบาดแผล การตัดม้ามอาจทำให้ภูมิคุ้มกันของเด็กบกพร่องได้ ในครอบครัวที่ดูแล ผู้บาดเจ็บเด็ก จะมีปัญหามากกว่าครอบครัวทั่วไป เมื่อเกิด การบาดเจ็บในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวอาจมีความ รู้สึกเครียดและวิตกกังวลกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง กะทันหัน และไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจซ้ำเติมปัญหา ด้านจิตใจเด็กมากขึ้น และอุบัติเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก จะส่งผลให้เด็กมีสุขภาพไม่ดี การเจริญเติบโตหยุดชะงัก และส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า

3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม เนื่องจากการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม บางครอบครัวต้องเผชิญปัญหา ความไม่เป็นธรรมในสังคม ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมสมัยใหม่อย่างไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสถาบันครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ความเจริญด้านวัตถุนิยม และการพึ่งพาสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อค่านิยมของคนในสังคมจนอาจลืมนึกถึงสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการแสดงออก ถึงความเอื้ออาทรต่อกันในสังคมและคนในครอบครัว ทุกคนต่างเร่งรีบที่จะแสวงหาความสะดวกสบาย สร้างฐานะความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชีวิต และครอบครัวของตน ซึ่งปัจจุบันสภาพสังคมทุกวันนี้มีความเสื่อมโทรม มีสิ่งยั่วยู่ และสิ่งเร้าอยู่รอบตัว เช่น สถานบันเทิง เว็บไซต์ลามกอนาจารที่แพร่หลายทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้วัยรุ่นชายและหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้ผู้หญิงตั้งท้องก่อนถึงเวลา อันสมควร สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยให้เกิดปัญหาการทอดทิ้งเด็กและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

(1) เด็กจะเกิดปัญหาการไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ติดยาเสพติด และมีพฤติกรรมทางเพศ ที่ไม่เหมาะสม มีครอบครัวตั้งแต่วัยน้อย ซึ่งยังไม่มีความพร้อมด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์และความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรทำให้มีการทำแท้ง และการทอดทิ้งเด็ก รวมทั้งมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวตามมา กลายเป็นวงจรของปัญหาที่ไม่สิ้นสุด

(2) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง ต้องออกหางานทำจึงนำมาซึ่งปัญหาการใช้แรงงานเด็กอย่างไม่เป็นธรรมและผิดกฎหมาย ค้ำครองแรงงาน ทำให้เด็กถูกละเมิดสิทธิและถูกทำทารุณกรรม รวมถึงเกิดกระบวนการล่อลวงและค้าเด็ก เพื่อค้าประเวณี ที่มีรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น จึงมีเด็กขายบริการทางเพศด้วยความสมัครใจและมีอายุน้อยลง คือ 13-15 ปีมากขึ้น

(3) เด็กไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐและสิทธิที่ควรจะได้รับ โดยเริ่มตั้งแต่คลอด เมื่อพ่อแม่ของเด็กพาเด็กมาให้ ตายายเลี้ยงดูที่ต่างจังหวัด ปัญหาที่พบ คือ เด็กไม่มีหลักฐานการเกิด เนื่องจากแม่เด็กไม่ได้ทิ้ง เอกสารไว้หรือไม่ได้แจ้งเกิด ให้กับบุตร ทำให้เด็กหลายคนไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการ รักษาพยาบาลหรือการศึกษาได้

(4) เด็กที่ถูกทอดทิ้งกระทำความผิดสูงขึ้น จากรายงานคดีเกี่ยวกับเด็กที่ถูกควบคุมตัว เข้าสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน พบว่า มีความผิดฐานลักทรัพย์ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา ซ่องโจร อั้งยี่และยาเสพติด ซึ่งเป็นฐาน ความผิดที่มีสถิติสูงสุด ซึ่งผู้กระทำความผิด คือ เด็กที่เคยตกเป็นเหยื่ออันเนื่องมาจาก ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก

4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

4.1) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของผู้ใช้แรงงานหรือกลุ่มเด็กและเยาวชน ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาด ส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ตั้ง กลุ่มออกเที่ยว จนกระทั่งมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากการชักชวน หรืออิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนของตนให้ไปทำในสิ่งที่ผิด หรือไม่ดี ส่งผลกระทบให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและจำหน่ายยาเสพติดที่ยากต่อการควบคุมดูแล

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ด้วยยาเสพติดจะส่งผลโดยตรงต่ออารมณ์ของผู้เสพ ทำให้เกิดอาการ อารมณ์แปรปรวน หงุดหงิดง่าย เครียด ซึมเศร้า ฯลฯ พุดจาวกไปวนมา พุดซ้ำบ้างเร็วบ้าง พุดไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถอยู่ หนึ่งได้เหมือนเดิม มีอาการกระวนกระวาย อยู่ไม่นิ่ง ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไป เช่นเคยเรียนดี แล้วผลการเรียนตกลง อย่างมาก เก็บตัวเงียบ หลบหน้าหลบตา แต่งตัวแปลกไปเช่นใส่เสื้อแขนยาวแม้อากาศจะร้อนมาก ใช้เงินเป็นจำนวน มากขึ้น โกหกเพื่อให้ได้เงิน หรือมีพฤติกรรมลึกลับขโมยน้อย สิ่งผิดปกติเหล่านี้เป็นสัญญาณที่คนในครอบครัวต้องเฝ้า ระวังตระวัง เพราะมีแนวโน้มว่านักเรียนอาจจะเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

4.2) ปัญหาเด็กติดเกม ในทุกวันนี้ถือเป็นเรื่องที่พบได้ทั่วไป เนื่องจากในปัจจุบันมีสิ่งล่อตาล่อใจ มากมาย ทั้งสื่อเกมออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ตที่เด็กๆ สามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้เด็กนักเรียนมี พฤติกรรมการติดเกม ได้แก่

(1) การเลี้ยงดูในครอบครัว : มักจะพบเด็กติดเกมได้บ่อยในครอบครัวที่เลี้ยงเด็กโดยไม่เคยฝึกให้

เด็กมีวินัยในตัวเอง ขาดกฎระเบียบ กติกาในบ้าน ตามใจเด็ก หรือมักจะใจอ่อนไม่ทำโทษเมื่อเด็กกระทำผิด บางครอบครัว มีลักษณะที่สมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างอยู่ ไม่มีกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กทำ หรือไม่มีกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนทำ ร่วมกัน ทำให้เด็กเกิดความเหงา ความเบื่อหน่าย เด็กจึงต้องหากิจกรรมอื่นทำเพื่อให้ตัวเองสนุกซึ่งก็หนีไม่พ้นการเล่นเกม พ่อแม่อาจไม่มีเวลาควบคุมเด็ก หรือมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจำกัดเวลาในการเล่นเกมของเด็กในช่วงแรก พ่อแม่ อาจรู้สึกพอใจที่เห็นเด็กเล่นเกมเงียบๆคนเดียวได้โดยไม่มารบกวนตน ทำให้ตนมีเวลาส่วนตัวมากขึ้น พุดง่ายก็คือใช้เกม เสมือนเป็นที่เลี้ยงดูแลเด็กแทนตน

(2) สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป : สังคมยุคไฮเทคที่มีเครื่องมือที่มีพลังในการเร้าความตื่นเต้นให้

เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างมหาศาล สังคมวัตถุนิยม สังคมที่ขาดแคลนกิจกรรม หรือสถานที่ที่เด็กจะได้ใช้ประโยชน์หรือเรียนรู้ โดยได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย เหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้เด็กหันไปใช้การเล่นเกมเป็นทางออก

(3) ปัจจัยในตัวเด็กเอง : เด็กบางกลุ่มอาจมีความเสี่ยงต่อการติดเกมมากกว่าเด็กทั่วไป เช่น เด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น (ADHD) เด็กที่มีปัญหาอารมณ์ ซึมเศร้า หรือวิตกกังวล เด็กที่ขาดทักษะทางสังคม เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เด็กที่มีปัญหาการเรียน เด็กที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองต่ำ (low self-esteem) เป็นต้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

(1) ไม่สามารถควบคุมตัวเองให้เล่นในเวลาที่กำหนด ทำให้ใช้เวลาในการเล่นนานติดต่อกันหลายๆ ชั่วโมงหรือเล่นนานขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมไม่กี่ชั่วโมงต่อวัน เพิ่มเป็นหลายชั่วโมงต่อวัน บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน

(2) หากถูกบังคับให้เลิกหรือหยุดเล่นจะต่อต้าน หรือมีปฏิกิริยาหงุดหงิดไม่พอใจอย่างรุนแรงบางคนถึงขั้นก้าวร้าว

(3) การเล่นเกมของเด็กมีผลกระทบต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของเด็ก เช่น เด็กไม่สนใจการเรียน

ไม่สนใจที่จะทำการบ้าน หนีเรียนหรือแอบหนีออกจากบ้านเพื่อจะไปเล่นเกม การเรียนตกลงอย่างมาก ละเลยการเข้าสังคม หรือทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว

(4) บางรายอาจมีปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น โกหก ลักขโมย ตีต่อต้านแยกตัว เก็บตัว เป็นต้น

4.3) ภาวะทุพโภชนาการในเด็ก เด็กวัยเรียน หรือเด็กที่มีช่วงอายุ 6 – 12 ปี ซึ่งร่างกายกำลังเจริญเติบโตอย่างคงที่ ต้องได้รับอาหารครบ 5 หมู่ ในปริมาณที่เหมาะสม รับประทานให้ครบ 3 มื้อ โดยเฉพาะมื้อเช้า เพราะการไม่รับประทานอาหารเช้าจะทำให้ร่างกายขาดพลังงานที่จะไปเรียนรู้และ ทำกิจกรรมต่างๆ ในช่วงอื่นๆ ของวัน อาจทำให้ขาดสมาธิในการเรียนรู้ และส่งผลต่อการเรียนที่แย่งลงได้ อาหารว่างระหว่างมื้ออาหารหลักก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก แต่ไม่ควรกินใกล้กับเวลามื้ออาหารหลัก

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

ในกรณีที่เด็กมีภาวะทุพโภชนาการอาจส่งผลต่อเด็กมีภาวะสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ เสี่ยงป่วยเป็นโรคเรื้อรังในอนาคต อาทิเช่น เด็กอ้วนเสี่ยงเป็นโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด ขาดสารอาหาร ผลกระทบของภาวะขาดสารอาหาร เช่น ภูมิคุ้มกันต่ำ, เจ็บป่วยบ่อย, บั่นทอนศักยภาพด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ และเจ็บป่วยบ่อย และเด็กในช่วงวัยก่อนเรียนมีอยู่ในภาวะทุพโภชนาการทำให้เด็กหลายคนมีพัฒนาการล่าช้ากว่าวัย เป็นโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ รวมทั้งมีผลต่อระดับสติปัญญาและพิการได้

4.4) การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่เป็นโรคติดเชื้ออุบัติใหม่หรือโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ

โรคติดเชื้ออุบัติใหม่และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ เป็นโรคระบาดที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน และจากคนสู่คน มีทั้งโรคชนิดใหม่ที่เพิ่งระบาด โรคที่เคยระบาดในอดีตแล้วกลับมาระบาดซ้ำ โรคที่พบในพื้นที่ใหม่ โรคที่เกิดจากเชื้อกลายพันธุ์ ซึ่งโรคอุบัติใหม่ เหล่านี้ถือเป็นวิกฤตการณ์ทางสาธารณสุขของโลก และมีแนวโน้มที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น และมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เช่น โรคเอดส์ ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ ไวรัสอีโบล่า ไวรัสซิกา และโควิด-19

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน

จากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น โลกได้เกิดการ เปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้ชีวิตโดยการพึ่งพาเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ออนไลน์มากขึ้น พฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัย การเริ่มวิธีการทำงานที่บ้าน (Work From Home) หรือแม้แต่วัยรุ่นก็มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบออนไลน์ การใช้บริการ Food Delivery มากขึ้น การทำธุรกรรมผ่านระบบ ออนไลน์ การรักษาสุขภาพโดยการเว้นระยะห่างทาง สังคม (Social distancing) และการป้องกันตนเอง ด้วย

หน้ากากอนามัย เป็นต้น ซึ่งในช่วงแรกการปรับตัวอาจประสบปัญหา โดยเฉพาะในกรณีที่ขาดความพร้อม แต่เมื่อใดที่สถานการณ์การแพร่ระบาด คลี่คลายลง รูปแบบพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเหล่านี้จะ เป็น “New Normal หรือ ความปกติใหม่” และจะ กลายเป็นรูปแบบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่ กลายเป็น “เรื่องปกติ หรือ Normal” ในที่สุด

ข้อมูลนักเรียนประสภภัยในภาคเรียนที่ 2 / 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ที่	ประเภทของภัย	นักเรียนที่ประสภภัย (คน)	หมายเหตุ
1	ภัยยาเสพติด	14	เป็นข้อมูลจากการรายงานของ
2	ภัยจากความรุนแรง	3	ของโรงเรียนในสังกัด
3	ภัยพิบัติ	38	ในภาคเรียนที่ 2 / 2565
4	ภัยอุบัติเหตุ	43	
5	ภัยจากโรคอุบัติใหม่	96	
6	ภัยจากมลพิษ	68	
7	ภัยค้ำมนุษย์	0	
8	ภัยคุกคาม	0	
9	ภัยไซเบอร์	0	
10	บกพร่องทางการเรียนรู้	532	
	รวมจำนวนนักเรียนที่ประสภภัย	794	คิดเป็นร้อยละ 3.26 ของนักเรียนทั้งหมด

สรุปผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนในระบบ School Health Hero

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7,592 คน คิดเป็นร้อยละ 31.06 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 24,446 คน

เครื่องมือประเมิน	ผลการประเมิน		คิดเป็นร้อยละของจำนวน นักเรียนที่ได้รับการคัดกรอง
1.การประเมินแบบทดสอบ 9S Plus (เครื่องมือสังเกตอาการเบื้องต้น เพื่อคัดกรองเด็กนักเรียนอายุ 6 – 15 ปี ที่อาจมี ปัญหา ด้านพฤติกรรม-อารมณ์-สังคม)	กลุ่มนักเรียนที่ปกติ	จำนวน 7,049 คน	ร้อยละ 92.85
	กลุ่มนักเรียนที่ควรดูแล	จำนวน 543 คน	ร้อยละ 7.15
	กลุ่มที่มีอัตราความเสี่ยง 4 ประเภท (ชนเกินไป ใจลอย รอคอยไม่ได้ ท้อแท้เบื่อหน่าย)	จำนวน 4,895 คน	ร้อยละ 64.48
	อัตราความเสี่ยงวัยรุ่น	จำนวน 4,888 คน	ร้อยละ 64.38
2.การทำแบบทดสอบ SDQ (แบบวัด พฤติกรรม)	จุดแข็ง	จำนวน 325 คน	ร้อยละ 4.28
	จุดอ่อน	จำนวน 322 คน	ร้อยละ 4.24
3. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	ปกติทั้งหมด	จำนวน 382 คน	ร้อยละ 5.03
4. แบบประเมิน SNAP -IV (ประเมินเพื่อ ยืนยันกลุ่มเด็กที่มีแนวโน้มเป็นกลุ่มโรค สมาธิสั้น)	อาการขาดสมาธิ	จำนวน 387 คน	ร้อยละ 5.10
	อาการซน อยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น	จำนวน 394 คน	ร้อยละ 5.19
	อาการดื้อต่อต้าน จำนวน 386 คน		ร้อยละ 5.08

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จึงได้นำกระบวนการคิด และวิธีการมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ โดยได้ศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายคุ้มครองเด็ก และการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนได้รับการดูแลด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และมีความพร้อม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต และได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคาม 4 ด้าน คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมและทันเหตุการณ์ โดยดำเนินศึกษารูปแบบวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดแม่แก้วด้าย โรงเรียนบ้านสันคยะยอม โรงเรียนบ้านหัวฝาย โรงเรียนบ้านแจ่งกู๋เรื่อง โรงเรียนชุมชนบ้านโป่ง โรงเรียนบ้านแม่ปิ้ง โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว โรงเรียนบ้านเมืองกีด และโรงเรียนวัดแม่กะ ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมผู้เรียน

1.1 นักเรียนถูกทอดทิ้งเนื่องจากประสบปัญหาครอบครัวแตกแยก การหย่าร้างของพ่อแม่ การใช้ความรุนแรง การทะเลาะกัน การแต่งงานใหม่ของพ่อแม่ การให้เด็กอยู่ในความดูแลของ ปู่ ย่า ตายาย ลุงป้า หรือญาติ เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง เหล่านี้ต่างสร้างความกดดันให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น สถิติการหย่าร้างของพ่อแม่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้เด็กถูกทอดทิ้ง เนื่องจากการหย่าร้างทำให้ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงคนเดียว ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้เพราะไม่มีเงินเพียงพอที่จะส่งเสีย ไม่มีเวลาดูแลบุตร และเกี่ยงกันรับผิดชอบในตัวบุตร เป็นต้น

1.2 นักเรียนติดมือถือ เนื่องจากในปัจจุบันมีสิ่งล่อตาล่อใจมากมาย ทั้งสื่อเกมออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ตที่เด็กๆ สามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมติดเกม สนใจการเรียนรู้น้อยลง และขาดความรับผิดชอบ

1.3 นักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ ขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจนเป็นเหตุให้เด็กถูกระทำ ความรุนแรงทางเพศมากขึ้นและส่วนใหญ่จะถูกกระทำโดยคนใกล้ชิด

1.4 นักเรียนติดบุหรี่ไฟฟ้าและเสพยาเสพติด เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาด ส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ตั้งกลุ่มออกเที่ยว จนกระทั่งมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากการชักชวน หรืออิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนของตนให้ไปทำในสิ่งที่ผิด

1.5 นักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จากข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ร้อยละ 20 และอาศัยอยู่กับญาติหรือบุคคลอื่น ร้อยละ 80 ชุมชนมีความแตกต่างกันมาก พ่อแม่ที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่ไม่มีการศึกษา คนชุมชนมีความเชื่อเรื่องการแต่งงานกับคนในเครือญาติ ส่งผลให้เด็กที่เกิดมามีปัญหาเรื่องการเรียนรู้ (LD) ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในโรงเรียนทำให้ครูไม่เพียงพอในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มพิเศษนี้ โรงเรียนส่งต่อไปยังโรงเรียนเฉพาะทาง คือโรงเรียนกาวิละอนุกุล และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

2. ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความตระหนักและการดำเนินการตามมาตรการ 3 ป (ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม) เพื่อป้องกันภัย 4 ด้าน ดังนี้

ผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายการดำเนินงานของสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาทักษะการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา พร้อมขยาย เครือข่ายการดูแลคุ้มครองนักเรียนให้ครอบคลุมและทั่วถึง

ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มความสามารถและเข้ารับการพัฒนาทักษะด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามโอกาส และร่วมเป็นทีมวิทยากรในการขยายเครือข่ายการดูแล คุ้มครองนักเรียนให้กับโรงเรียนที่มีความสนใจในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ด้านสถานศึกษา

3.1 สถานศึกษามีมาตรการด้านความปลอดภัย โดยดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และเข้าร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียนคุ้มครองเด็ก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็กและโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายโรงเรียนคุ้มครองเด็กในการจัดกิจกรรมและเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะ การปกป้องตนเองและคนใกล้ชิดให้มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

3.2 สถานศึกษาจัดทำแผนเผชิญเหตุ เพื่อกำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบภัยให้ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ เยียวยาเพื่อบรรเทาความ เดือดร้อน และได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่เหมาะสม

4. สภาพแวดล้อมของชุมชน ส่งผลต่อความปลอดภัยของสถานศึกษาดังต่อไปนี้

สภาพชุมชน ผู้ปกครองมีความหลากหลายของชนเผ่า มีพฤติกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่าง กันไปตามความเชื่อและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต ส่งผลต่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน และการให้ความ ร่วมมือในการดูแล การสังเกตพฤติกรรมและการส่งต่อข้อมูลนักเรียนระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่มีความต่อเนื่อง ผู้ปกครอง ขาดทักษะในการสื่อสาร การดูแลนักเรียนที่ถูกต้องเหมาะสม

5. ผู้ปกครอง/ชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้าน ความปลอดภัยโดยรวมกระบวนกรวางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัด กิจกรรมการเฝ้าระวัง ป้องกันภัยของบุคคลและหน่วยงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งร่วมปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือ เยียวยา ในกรณีนักเรียนประสบภัยจนได้รับความเดือดร้อนส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและการศึกษา

6. กระบวนการบริหาร หรือรูปแบบที่สถานศึกษานำไปปฏิบัติ จนมีผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จ และเป็น “นวัตกรรม” การทำงานของสถานศึกษาด้านความปลอดภัย ดังนี้

สถานศึกษากำหนดรูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยรูปแบบดังนี้ “พีดูแลน่อง” NARONG MODEL , SKY Model , BJK Model , MPSC Model , BK 4S Model ,HUAFAI Model , D-M-H-T-T , BP SAFETY MODEL เป็นต้น และสถานศึกษามีกระบวนการขั้นตอนการบริหารจัดการนโยบายด้านความปลอดภัยตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นในการเฝ้าระวัง ป้องกันภัยให้นักเรียนและชุมชนอย่างทั่วถึง

7. ปัจจัยความสำเร็จ / บทเรียนที่สถานศึกษาได้เรียนรู้จากการดำเนินการตามวิธีปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันภัย เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะในการเอาตัวรอดจากภัยใกล้ตัว
- 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความตระหนักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความจริงใจ และมีทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของภัยต่างๆ
- 3) ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมและร่วมปฏิบัติการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ข้อจำกัด

- 1) การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในบางพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง
- 2) การส่งต่อข้อมูลนักเรียนกรณีย้ายมาเข้าเรียนไม่ครบถ้วน (ความเสี่ยงด้านพฤติกรรม)
- 3) ผู้ปกครองขาดทักษะในการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างถูกวิธี
- 4) สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียน
- 5) นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบจากสื่อสังคมออนไลน์และบุคคลใกล้ชิด

บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากภัยคุกคามทุกรูปแบบในปัจจุบัน และการศึกษาข้อมูลผลการดำเนินงานของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และการศึกษาบริบท สภาพปัญหาและวิธีการเฝ้าระวัง ป้องกันและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ในฐานะหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ จึงได้ดำเนินการถอดบทเรียนเพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคาม 4 ด้าน คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) เพื่อเป็นรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด สามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยด้วยกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมและทันเหตุการณ์ ด้วยรูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านความปลอดภัยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษารองรับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัย เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพของนักเรียน พร้อมรับมือจากปัจจัยเสี่ยงจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ จึงได้กำหนดกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยโดยใช้พื้นที่เป็นฐานปฏิบัติการคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ด้วยกระบวนการดูแลความปลอดภัยนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. สร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยนักเรียน โดยดำเนินการดังนี้

1.1 จัดตั้งจัดศูนย์ความปลอดภัย : MOE Safety Center สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อใช้เป็นหน่วยปฏิบัติการระบบมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยใช้หลัก Digital Based Management เป็นกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข ได้รับการปกป้องคุ้มครองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยผู้ที่ได้รับภัย สามารถร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือเตือนผ่านระบบ MOE Safety Center จะสามารถลดขั้นตอน ลดเวลา มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา และให้การคุ้มครองช่วยเหลือ เยียวยา สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้น เป็นไปตามมาตรการ 3 ปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ “ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม” อย่างแท้จริง

1.2 จัดและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัย ดังนี้

1) การเยี่ยมบ้านนักเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ EMIS) เพื่อเป็นช่องทางการรายงานข้อมูลผลการเยี่ยมบ้านนักเรียน และเป็นข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการพัฒนาทักษะเฝ้าระวังภัยอันตรายและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ให้นักเรียนได้รับการดูแลคุ้มครองให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

2) การสำรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากภัยต่าง ๆ โดยกำหนดให้โรงเรียนดำเนินการคัดกรองข้อมูลนักเรียนด้วยระบบ School Heal HERO

3) การรายงานข้อมูลผลการดำเนินในระบบ CATAS และระบบ NISPA และการนำเข้าสู่ข้อมูลกำลังพลยาเสพติด

4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติในการป้องกันดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการใช้ระบบ School Heal Hero สนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา (พสน.) การพัฒนาครูในด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยนักเรียนและการให้คำปรึกษา รับเรื่องร้องเรียนและลงพื้นที่ร่วมแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน

1.3 ลงพื้นที่ปฏิบัติการช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนด้านการศึกษา สังคม และอารมณ์เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยมีการประสานงานกับสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอก และทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

1.4 ประสานความร่วมมือด้านความปลอดภัยกับหน่วยงานในพื้นที่ อาทิเช่น ประสานความร่วมมือกับศึกษาธิการจังหวัด ศูนย์เสมารักษ์จังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินการฝึกอบรมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เพื่อดูแลความปลอดภัย และเฝ้าระวังความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับมูลนิธิรักษ์เด็ก มูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นต้น

1.5 การถอดบทเรียนจากผลการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัด โดศึกษารูปแบบวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และสื่อสารให้โรงเรียนในสังกัดนำไปปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่

1.6) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

2. การดำเนินงานส่งเสริมด้านความปลอดภัยระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนต้องมีการจัดทำนโยบายและแนวทาง โครงการและกิจกรรมการดำเนินงานการรักษาความปลอดภัย การดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดผู้รับผิดชอบและหน้าที่ในการขับเคลื่อนตามมาตรการรักษาความปลอดภัยและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน ดังนี้

2.1 ดำเนินการประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง

2.2 จัดทำมาตรการการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

2.3 สื่อสารสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างทั่วถึง และร่วมขับเคลื่อนภารกิจด้านความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม

2.4 จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 กับผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน เพื่อกำหนดรูปแบบ/วิธีการการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยให้บรรลุตามเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.5 สสำรวจและคัดกรองข้อมูลนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือดูแลให้ได้รับการปกป้อง คุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการเสริมสร้างทักษะให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ

2.6 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาครูด้านการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีทักษะในการให้คำปรึกษา สังเกตพฤติกรรมเด็ก การสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน

2.7 จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้ได้รับการปกป้อง คุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการเสริมสร้างทักษะให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ

2.8 รายงานผลขับเคลื่อนตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามรอบระยะเวลาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดผ่านระบบ MOE Safety Center , ระบบการเยี่ยมบ้านนักเรียน อิเล็กทรอนิกส์ และรายงานเหตุความไม่ปลอดภัยตามช่องทางที่กำหนด

2.9 นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดีและเป็นแบบอย่างได้

3. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาทักษะการดูแลช่วยเหลือคุ้มครองนักเรียนและทักษะการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อการป้องกันและดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ และนักเรียนมีความสุขในการเรียน ดังนี้

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3. ผู้ปกครอง /ชุมชน
2.การป้องกันและแก้ไขภัยจากโรคอุบัติใหม่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โครนา ๒๐๑๙ (Covid-19)	๑. สถานศึกษากำหนดหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแนวทางการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ๑) การนำแนวทางการจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) (ศบค.) และคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงใหม่สู่การปฏิบัติ ๒) การประเมินตนเองผ่านระบบ Thai Stop Covid Plus :TSC+ และรายงานการติดตามการ ประเมินผลผ่าน MOE Covid ๓) การปฏิบัติตามมาตรการ Sandbox : Safety Zone in School ทั้ง ๔ องค์ประกอบ ๔) การปฏิบัติตาม 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) 6 มาตรการเสริม และ ๗ มาตรการเข้มของสถานศึกษา ระหว่างการจัดการเรียนการสอน	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.นักเรียน

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	๕) การทำและการปฏิบัติตามแผนการเผชิญเหตุที่กำหนดไว้ ๖) การรายงานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามระยะเวลาที่กำหนด	
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม อาทิ เช่น การล่องละเมิดทางเพศ/พฤติกรรมทางเพศ / พฤติกรรมรุนแรง/ ฯลฯ	1. จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2. จัดให้มีการอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ 3. จัดให้มีการวางแผนป้องกันภัย 4. จัดให้บริการให้คำปรึกษา 5. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา 6. จัดให้มีป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อต่างๆ 7. จัดให้มีเครือข่ายองค์กรภาครัฐเอกชนเพื่อสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือทันที 8. จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางวางแผนป้องกันและแก้ไข	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. นักการภารโรง 4. ผู้ปกครอง 5. ชุมชน 6. นักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	1. จัดให้มีแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2. จัดให้มีการค้นหาคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในการที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด 3. จัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด 4. จัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้านยาเสพติด 5. จัดให้มีเครือข่ายองค์กรภาครัฐเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเฝ้าระวังและดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6. จัดให้มีป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อต่างๆ 7. สื่อสารไปยังผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับโรงเรียน 8. ดำเนินการสำรวจ/คัดกรองนักเรียน และรายงานในระบบ CATAS ให้สม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน 9. ดำเนินการรายงานผลการดำเนินงานในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA) เป็นประจำให้สม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน 10. จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานและรายงานตามระยะเวลาที่กำหนด	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. ผู้ปกครอง 4. ชุมชน 5. นักเรียน

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
<p>5. ด้านความปลอดภัยทางถนนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</p>	<p>1.จัดทำแผนและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญในการสร้างการรับรู้การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียน ควบคู่ไปกับการปลูกฝังสร้างความรู้ผ่านกิจกรรมรณรงค์ทั้งในรูปแบบการจัดทำสื่อสร้างสรรค์และรูปแบบสื่อออนไลน์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่แสดงถึงพลังเชิงสัญลักษณ์ในการป้องกันอุบัติเหตุและลดการบาดเจ็บทางถนน โดยให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>2.สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมมือกันกำหนดมาตรการรับ-ส่ง นักเรียนตอนเช้าและเลิกเรียน</p> <p>3.กำกับ ดูแลนักเรียนที่ใช้จักรยานให้ชิดทางซ้ายและเป็นแถว</p> <p>4.จัดครูเวรประจำวันตรวจเช็คคนนักเรียนที่มีผู้ปกครองมารับ</p> <p>5.แนะนำการเดินแถวกลับบ้านและให้พี่ดูแลน้อง</p> <p>6.ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>7.จัดครูเวรและนักเรียนคอย รับ-ส่ง นักเรียนที่ประตูเข้าออก</p> <p>8. จัดให้มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมด้านการใช้รถใช้ถนน</p> <p>9. กำชับย้ำเตือนให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎจราจร</p> <p>10. จัดให้มีเครื่องหมายจราจร เจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออาสาสมัครจราจร ตามความเหมาะสม ในการป้องกันความปลอดภัยทางถนนให้แก่นักเรียน</p>	<p>1.ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>2.ครู</p> <p>3.นักการภารโรง</p> <p>4.นักเรียน</p> <p>5.ผู้ปกครอง</p> <p>6.ชุมชน</p>
<p>6.ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา</p>	<p>1.แต่งตั้งครูเวรประจำวันคอยควบคุม กำกับ ติดตามดูแลการรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน</p> <p>2.จัดให้มีผู้รับผิดชอบปฐมพยาบาลเบื้องต้น และนำส่งสถานพยาบาล</p> <p>3.หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปีนต้นไม้</p> <p>4.จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยเสมอ</p> <p>5.จัดให้ป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ</p> <p>6.จัดให้มีความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในกรณีที่พบวัตถุสิ่งแปลกปลอม ซึ่งอาจเป็นวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย</p> <p>7.ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง</p> <p>8.จัดให้มีระบบการขออนุญาตออกนอกสถานศึกษา</p>	<p>1.ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>2.ครูเวรประจำวัน</p> <p>3.ครูอนามัยโรงเรียน</p> <p>4.นักการภารโรง</p> <p>5.เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย</p> <p>6.นักเรียน</p> <p>7.ผู้ปกครอง</p>

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	9.จัดให้มีการบำรุงดูแลรักษาความสะอาดโดยรอบสม่ำเสมอ 10.จัดให้มีถังขยะแยกประเภทเพื่อสะดวกในการจัดเก็บและทำลาย 11.หลีกเลี่ยงการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาหรือเครื่องเล่นที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย	
7.ด้านการป้องกันภัย จากอาคารเรียน อาคารประกอบ	1.ตรวจสอบโครงสร้างและส่วนประกอบอาคารอย่างสม่ำเสมอ 2.แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ 3.สร้างความตระหนักและให้ความรู้การรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน 4.จัดทำป้ายข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตราย 5.ปรับปรุง ซ่อมแซมส่วนประกอบอาคารให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย 6.จัดให้มีแผนการป้องกันและการเคลื่อนย้ายกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน 7.ตรวจสอบสถานที่ จุดอับ จุดเสี่ยง ต้นไม้ภายในโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย แข็งแรง พร้อมใช้งานและมีความปลอดภัย	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู บุคลากรที่ รับผิดชอบ 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน
8.ด้านความปลอดภัยจากการใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	1.ตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆก่อนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง 2.ห้ามใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ชำรุด มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.แนะนำ สาธิต และควบคุมการใช้อย่างถูกวิธีตามประเภทของอุปกรณ์ 4.จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ในที่เก็บทุกครั้งอย่างเป็นระเบียบปลอดภัย 5.กำกับ ดูแลนักเรียนในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับประเภทกิจกรรม	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.นักเรียน 5.ผู้ปกครอง 6.ชุมชน
9.ด้านการป้องกันภัย ในการไปแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษา	1.ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษาโดยเคร่งครัด 2.เตรียมการและวางแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน 3.จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง 4.จัดครูคอยควบคุม ดูแลให้อยู่ในระเบียบวินัย 5.จัดให้มีป้ายชื่อแสดงรายละเอียดนักเรียน 6.จัดให้มีเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 7.ควบคุมดูแลการซื้ออาหารรับประทาน	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.ผู้รับผิดชอบนักเรียน ไปศึกษา งานนอก สถานที่ 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.นักเรียน

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	8.หากมีการใช้พาหนะรถยนต์ต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถยนต์และตรวจประวัติคนขับเพื่อความปลอดภัย	
10.ด้านการป้องกันภัยในการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย 2. จัดระบบดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด 3. ให้ความรู้แก่นักเรียนในการร่วมกิจกรรมอย่างปลอดภัยทุกครั้ง 4. จัดครูคอยควบคุม ดูแลให้อยู่ในระเบียบวินัยทุกครั้ง 5. ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ที่ปลอดภัย 6. ประสานงานเจ้าหน้าที่ด้านการรักษาความปลอดภัยท้องถิ่น 7. จัดเตรียมหน่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้นทุกครั้ง 8. หากมีการใช้พาหนะรถยนต์ต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถยนต์ และตรวจประวัติคนขับเพื่อความปลอดภัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.ผู้ปกครอง 4.ชุมชน 5.เจ้าหน้าที่ตำรวจ 6.นักเรียน
11.ด้านการป้องกันภัยจากอัคคีภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1.แต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบตรวจสอบอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ 2.ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการดับไฟ หนีไฟ 3.จัดให้มีเจ้าหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการอย่างเคร่งครัด 4.วางแผนรับสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า 5.จัดแหล่งข้อมูลที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือไว้ล่วงหน้า 6.จัดตั้งกรรงูรงในบริเวณสถานศึกษา อาคารและห้องต่างๆ 7.รายงานต้นสังกัดทันทีเมื่อเกิดเหตุ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.เจ้าหน้าที่ตำรวจ 7.นักเรียน
12.ด้านการป้องกันภัยจากวาทภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1.ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียนให้พ้นจากอันตราย 2.จัดให้มีการอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ 3.ตรวจสอบสภาพอาคารต่างๆอย่างสม่ำเสมอ 4.ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อยู่ใกล้อาคาร 5.ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศสม่ำเสมอ 6.จัดให้มีเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 7.จัดให้มีเครือข่ายองค์กรภาครัฐเอกชนเพื่อสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือทันที 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.นักเรียน
13.ด้านการป้องกันภัยจากอุทกภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1.ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียนให้พ้นจากอันตราย 2.จัดให้มีการอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ 3.ตรวจสอบสภาพอาคารต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ 4.ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศสม่ำเสมอ 5.จัดให้มีเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน

ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	6.จัดให้มีเครือข่ายองค์กรภาครัฐเอกชนเพื่อสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือทันที	6.นักเรียน
14.ด้านการป้องกัน ธรณีพิบัติภัย	1.ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียนให้พ้นจากอันตราย 2.จัดให้มีการอยู่เวรรักษาสถานที่ราชการ 3.ตรวจสอบสภาพอาคารต่างๆอย่างสม่ำเสมอ 4.ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อยู่ใกล้อาคาร 5.ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศสม่ำเสมอ 6.จัดให้มีเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 7.จัดให้มีเครือข่ายองค์กรภาครัฐเอกชนเพื่อสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือทันที	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.นักเรียน
15. การป้องกันภัย จากการจมน้ำ	1.จัดกิจกรรมนักเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำให้เกิดความปลอดภัยทางน้ำ 2. ประสานความร่วมมือหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียน 3. โรงเรียนที่มีพื้นที่เสี่ยงต่อการจมน้ำ ให้จัดทำแนวกันเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้แก่นักเรียน 4. จัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด	1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครู 3.นักการภารโรง 4.ผู้ปกครอง 5.ชุมชน 6.นักเรียน

3. ด้านนักเรียน

- 1) หลีกเลี้ยงสถานที่เสี่ยงภัยต่าง ๆ
- 2) ศึกษาวิธีการหรือฝึกทักษะการเอาตัวรอดจากภัยต่างๆ
- 3) เป็นเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันภัยให้แก่ตนเองและคนใกล้ขีด

4. ด้านภาคีเครือข่ายความปลอดภัย

- 1) สื่อสารสร้างความเข้าใจในภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการเฝ้าระวังและป้องกันภัยต่าง ๆ
- 2) มีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในเด็ก และวิธีการดำเนินการป้องกันแก้ไขอย่างเป็นระบบ
- 3) กระตุ้นให้ชุมชนตระหนักในศักยภาพของตนเอง
- 4) ประสานงานให้เกิดเครือข่ายแกนนำต่างๆ
- 5) ร่วมวางแผน ให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะ
- 6) สร้างแรงจูงใจด้วยการประกาศเกียรติคุณยกย่อง และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างแพร่หลาย
- 7) สนับสนุนแหล่งความรู้และทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน
- 8) เป็นศูนย์กลางในการประสานให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดที่มีผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับการดูแลด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และมีความพร้อม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต และได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือป้องกันจากภัยคุกคาม 4 ด้าน คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้ถอดบทเรียนจากวิธีการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น และได้จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ด้วยกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมและทันเหตุการณ์ และมีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ดังนี้

กรอบแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัย โดย “มุ่งเสริมสร้างความปลอดภัย” เพื่อให้สถานศึกษามีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้รับการดูแลช่วยเหลือให้มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบและมีความสุขในการเรียน มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ประกาศนโยบายและจุดเน้นการพัฒนาด้านความปลอดภัย ประจำปี 2566
2. แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัย สพป.เชียงใหม่ เขต 2
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติในการป้องกันดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน
5. พัฒนาระบบให้คำปรึกษา รับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหานักเรียน
6. ประสานความร่วมมือด้านความปลอดภัยกับหน่วยงานในพื้นที่
7. ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

ผังการขับเคลื่อนดำเนินงานด้านความปลอดภัยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

แนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ระดับสถานศึกษา

- 1.จัดทำแผนเผชิญเหตุ / คู่มือมาตรการป้องกันภัย ประจำปี 2566 (3 ป)
- 2.แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยระดับสถานศึกษา
- 3.ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติในการป้องกันดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน
- 4.ดูแลช่วยให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ให้ได้รับความคุ้มครองและมีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ด้วยหลัก 3 ป. “ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม”
- 5.จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านความปลอดภัย ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
- 6.ประสานความร่วมมือด้านความปลอดภัยกับหน่วยงานในพื้นที่
- 7.ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

การกำกับ ติดตามและรายงานเหตุความไม่ปลอดภัย

กรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้ผู้ประสบเหตุหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับการแจ้งเหตุ/ประสบเหตุให้ดำเนินการระงับเหตุ/บรรเทาเหตุ พร้อมรายงานเบื้องต้นต่อผู้บริหารสถานศึกษาโดยทันที
2. ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ให้ดำเนินการระงับเหตุ /บรรเทาเหตุ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทันที
3. ประสานผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือเยียวยา
4. กำกับติดตามและรายงานความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ร่วมปฏิบัติการดำเนินการระงับเหตุ /บรรเทา ช่วยเหลือเยียวยา ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผังการดำเนินงาน การกำกับ ติดตามและรายงานความไม่ปลอดภัย

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

1. แผนการดำเนินงานและมาตรการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เป็นการวางแผนเชิงบูรณาการแบบองค์รวม เน้นการวิเคราะห์บริบทความเสี่ยงจากภัยต่างๆ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้สถานศึกษามีมาตรการด้านความปลอดภัย ดังนี้

- 1.1 มาตรการด้านความปลอดภัยเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพบริบทชุมชน
- 1.2 มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเผชิญเหตุอย่างชัดเจน
- 1.3 มีกิจกรรมการพัฒนานักเรียนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและป้องกันภัยให้ตรงประเด็น
- 1.4 บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีทักษะกระบวนการช่วยเหลือ ดูแลคุ้มครองนักเรียน ทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายร่วม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเพิ่มพูนความรู้และทักษะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

3. เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และบริหารจัดการและพัฒนากิจการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยโดยใช้การจัดการความรู้ (KM) เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันเหตุจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

ความยุ่งยากในการดำเนินการ / ปัญหา / อุปสรรค

ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ภัยจากอุบัติเหตุ ทั้งกายภาพภาพ สิ่งแวดล้อม เช่น การเดินทาง เครื่องเล่นที่ไม่สมบูรณ์ที่เกิดเหตุตลอดเวลา อาคารเรียน ภัยจากความรุนแรงในโรงเรียนทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่จะเป็นการทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียน ความรุนแรงในโลกโซเชียล และความรุนแรงระหว่างครูและเด็ก ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว ภัยจากมลพิษ จากทางอากาศ ทางเสียง สภาพแวดล้อมที่ตั้งของโรงเรียน ภัยจากสิ่งปนเปื้อน ในอาหาร อุปกรณ์เครื่องใช้ ของเล่น และภัยพิบัติ จากโรคติดต่อในโรงเรียน จากภัยธรรมชาติ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิต สวัสดิภาพทั้งร่างกาย และจิตใจของนักเรียน นำมาซึ่งความสูญเสียและถึงจะมีการกำหนดมาตรการต่างๆออกมาป้องกัน แต่ก็ยังพบเหตุการณ์เกิดขึ้นแต่ก็ยังเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง

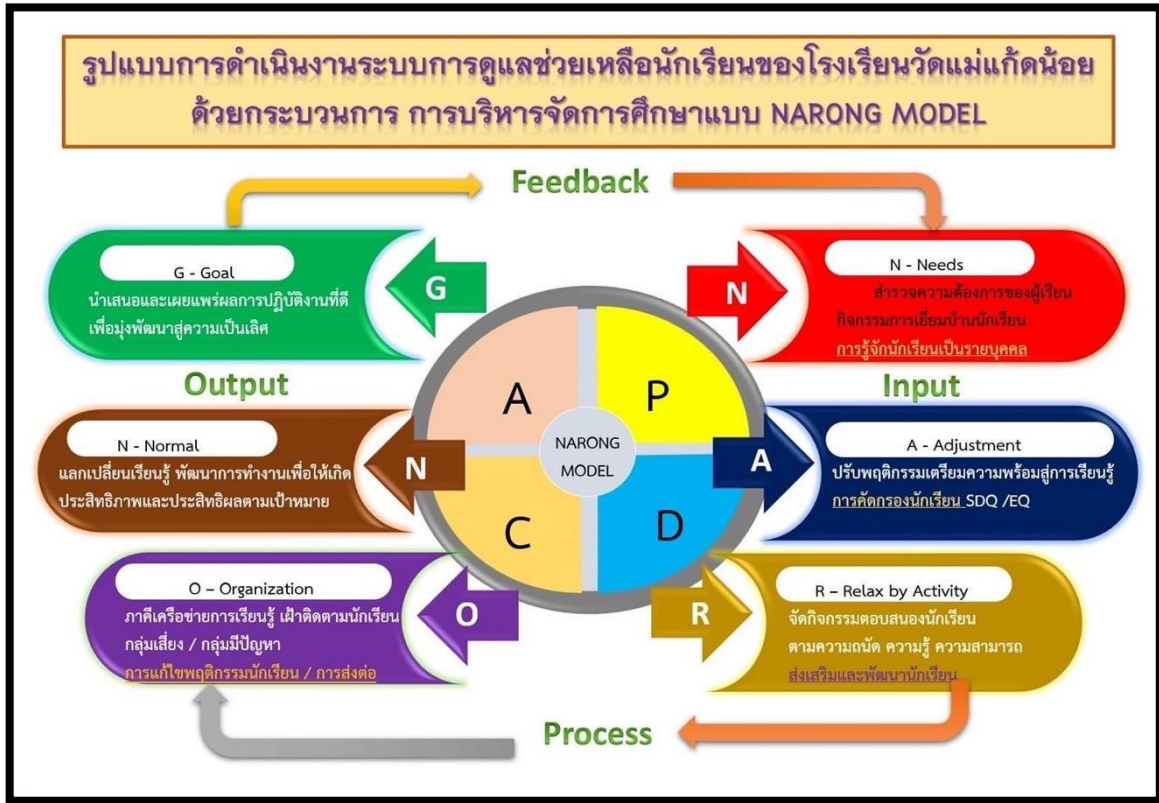
ข้อเสนอแนะ

การดูแลและคุ้มครองเด็กนักเรียนให้มีความปลอดภัย ต้องอาศัยความเข้าใจการสั่งสมประสบการณ์ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียน เพราะในหลายเหตุการณ์เด็กเผชิญเหตุแตกต่างกัน การรับมือให้การช่วยเหลือก็มีวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และให้ความสำคัญในการทำงานเพื่อการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

ภาคผนวก

โมเดลการขับเคลื่อนนโยบาย
เรื่องความปลอดภัยตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนแกนนำโรงเรียนคุ้มครองเด็กสังกัด สพป.เชียงใหม่เขต ๒

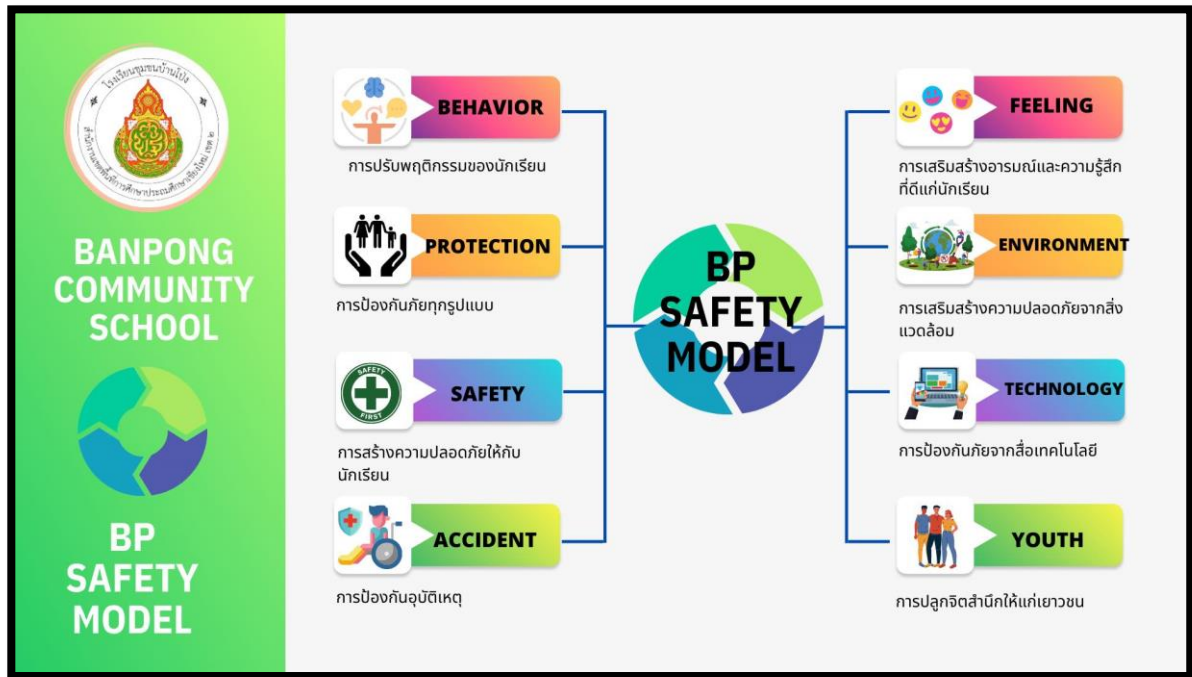
๑.โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย

๒.โรงเรียนบ้านสันคยะยอม

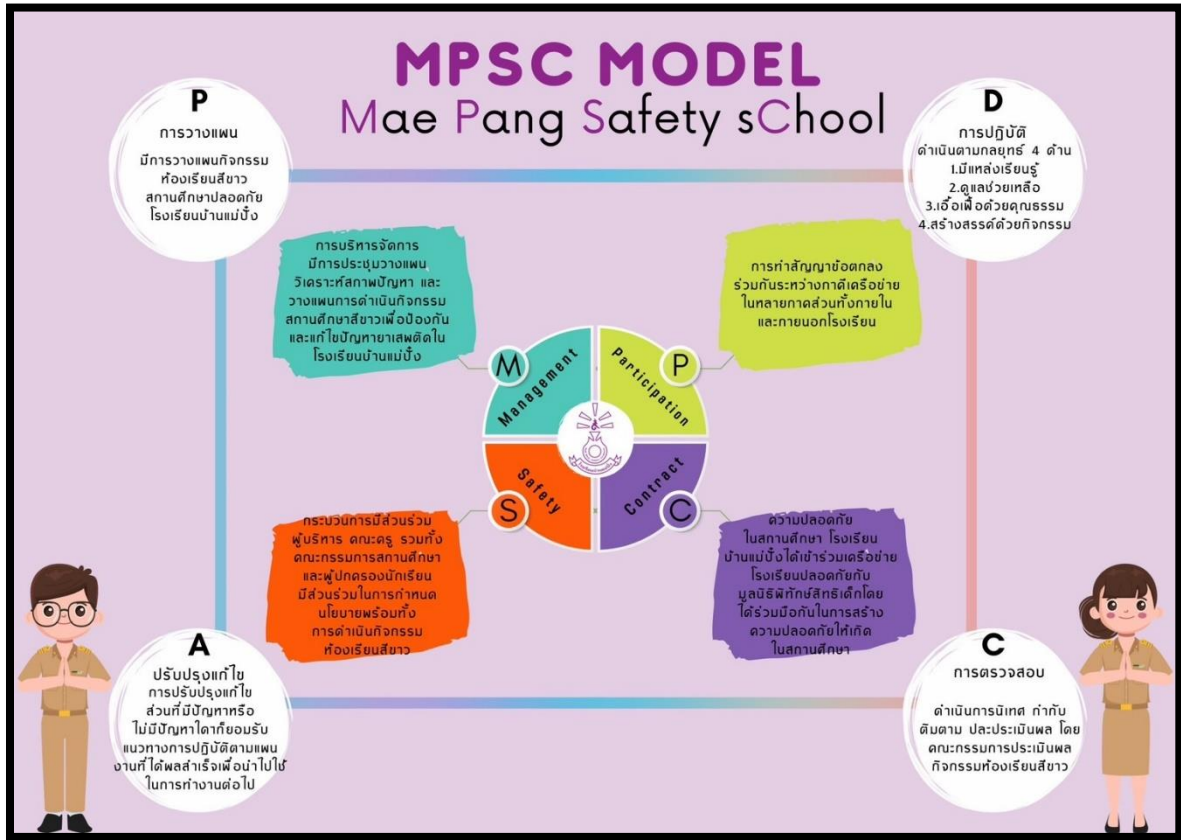
๓.โรงเรียนชุมชนบ้านโป่ง

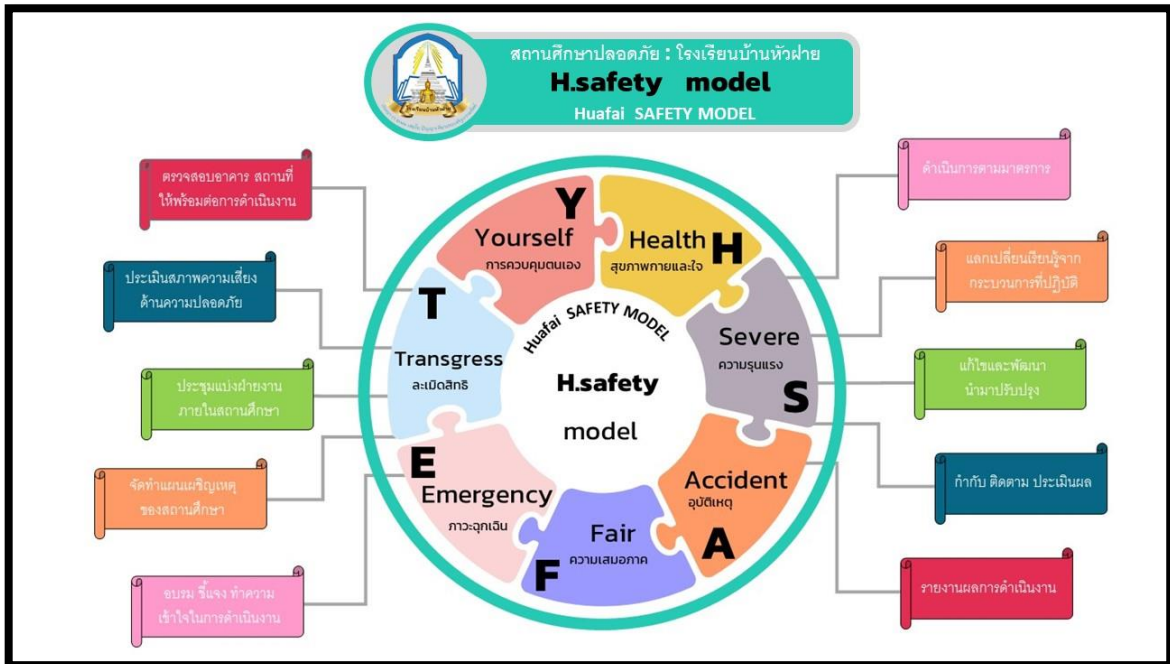
๔.โรงเรียนบ้านแจ่งกู่เรือ

๕.โรงเรียนบ้านแม่ปิ้ง

๖.โรงเรียนบ้านหัวฝาย

๗.โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว

BK 4S MODEL

แนวทางการดำเนินงาน ความปลอดภัยในสถานศึกษา

Student Care

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

SYSTEM

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน

MORALITY

คุณธรรมจริยธรรม

ACADEMIC AND PROFESSIONAL SKILLS

วิชาการและทักษะอาชีพ

REFLECT

ติดตามสะท้อนผลการดำเนินงาน

TECHNOLOGY

การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

Stateless Student

นักเรียนไร้สัญชาติ

Student Database

สำรวจและจัดทำข้อมูลเด็กไร้สัญชาติ

Coordination

ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Monitor and tracking

ติดตามและตรวจสอบ

Reporting

รายงานผลการดำเนินงาน

Safe School Standard

โรงเรียนคุ้มครองเด็ก

คู่มือ
สถานศึกษาปลอดภัย

คู่มือ
โรงเรียนคุ้มครองเด็ก

คู่มือ
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Prevent การป้องกัน

Help การช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา

Heal การเยียวยา และบำรุงขวัญ

Report การรายงานเหตุ

ป้องกัน

Safety Rules

Safety Round

Safety Zone

ปลูกฝัง

Student Data

Health Assessment

Student Care

Improvement

ปราบปราม

ครู

ผู้ปกครอง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชุมชน/หน่วยงานอื่น ๆ

โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

๘. โรงเรียนบ้านเมืองกีด

รูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
ของโรงเรียนบ้านเมืองกีด "BMK SAFETY MODEL"

01

Be Inspiration

สร้างแรงบันดาลใจให้
ครู บุคลากร นักเรียน
ผู้มีส่วนได้เสีย ตระหนัก
ถึงความปลอดภัย
จากภัยทุกรูปแบบ

02

Management

บริหารจัดการความ
ปลอดภัย ภายใต้
มาตรฐาน โรงเรียน
คุ้มครองเด็ก 3
มาตรฐาน 11 ตัวชี้วัด

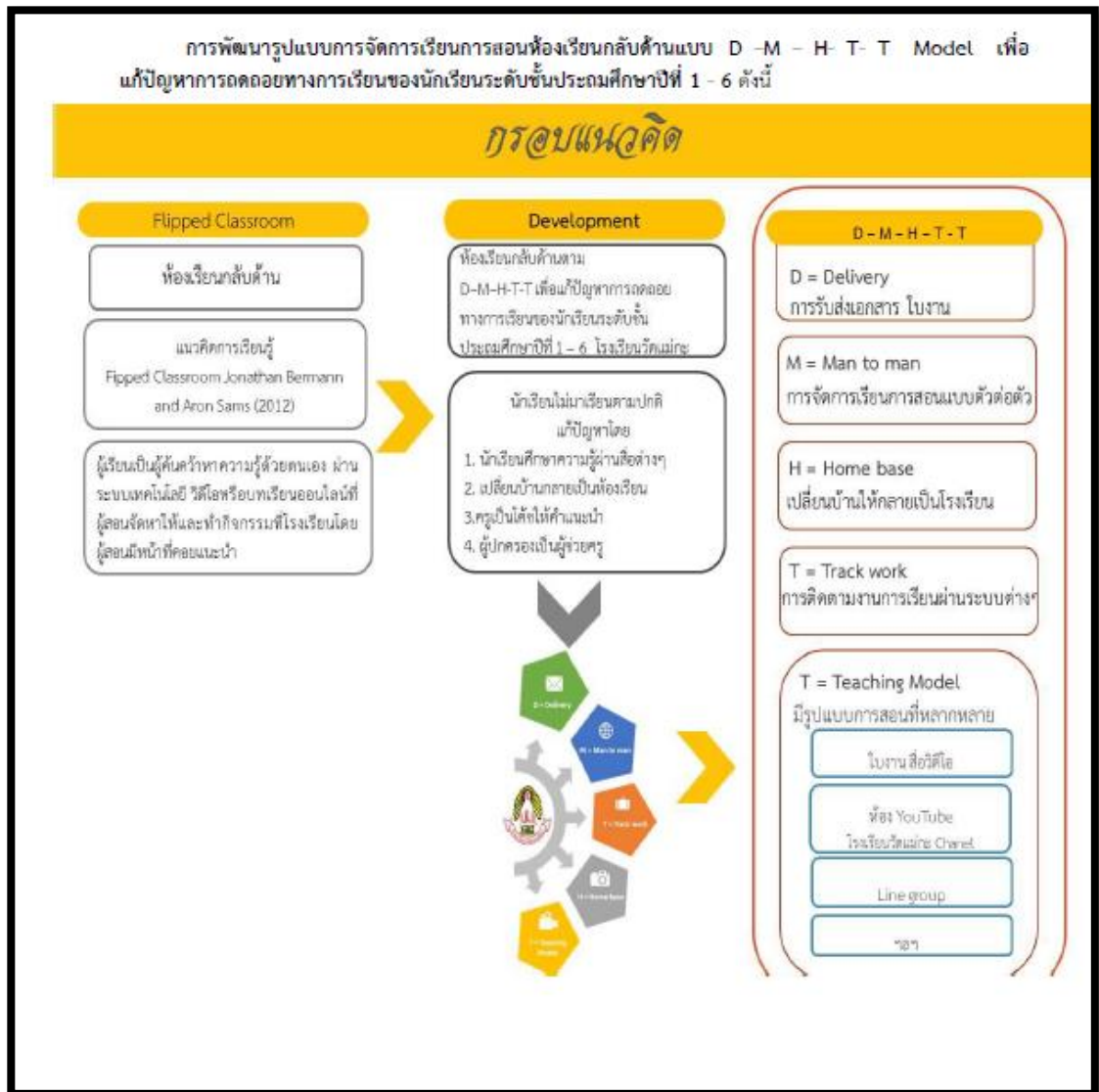

03

Keep self safety

รักษาความปลอดภัย
ให้ตนเอง ผ่านกิจกรรม
โดยมีเป้าหมายในการ
พัฒนาทักษะชีวิต
ให้เกิดในตัวผู้เรียน

๙. โรงเรียนวัดแม่กะ

คำสั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒

ที่ ๖๖๔ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษา
และขยายเครือข่ายโรงเรียนคุ้มครองเด็ก ของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงใหม่ เขต ๒

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนด กลยุทธ์ไว้ใน ๔ ด้าน ซึ่งกลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด นั้น

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ดังนี้

๑. คณะทำงานด้านการวางแผนและกำหนดรูปแบบการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหน้าที่ ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาและถอดบทเรียนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนคุ้มครองเด็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย

๑.๑ นายพิชิตชัย อินทร์วงศ์	รอง ผอ.สปพ. เชียงใหม่ เขต ๒	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ นายณรงค์ ลูมมา	ผอ. โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๓ นายนิวัฒน์ เรือนอินทร์	ผอ. โรงเรียนบ้านสันคยะยอม	คณะกรรมการ
๑.๔ นางสาวศิริยา สันทกาโมทย์	ผอ. โรงเรียนวัดแม่กะ	คณะกรรมการ
๑.๕ นายจรรยา สุดาจันทร์	ผอ. โรงเรียนชุมชนบ้านโป่ง	คณะกรรมการ
๑.๖ นายธนิศ อินทานุวัฒน์	ผอ. โรงเรียนบ้านแจ่งกู่เรือ	คณะกรรมการ
๑.๗ นายดิเรก อุ่นวงษ์	ผอ. โรงเรียนบ้านแม่ปิ้ง	คณะกรรมการ
๑.๘ นายอาราม สาระจันทร์	ผอ. โรงเรียนบ้านเมืองกีด	คณะกรรมการ
๑.๙ นายสุวัติ เรืองฤทธิ์	ผอ. โรงเรียนบ้านหัวฝ้าย	คณะกรรมการ
๑.๑๐ นายอินสม สารินจา	ผอ. โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว	คณะกรรมการ
๑.๑๑ นางสาวอรสา ดีพูล	ครู รร.บ้านสันคยะยอม	คณะกรรมการ
๑.๑๒ นางสาวอุษณีย์ ทาทอง	ครู รร.บ้านสันคยะยอม	คณะกรรมการ
๑.๑๓ นายภูริวัชร ทำกิน	ครู รร.บ้านสันคยะยอม	คณะกรรมการ
๑.๑๔ นางสาวเยาวลักษณ์ โปยทอง	ครู รร.ชุมชนบ้านโป่ง	คณะกรรมการ
๑.๑๕ นายศรารุช สุขดี	ครู รร.ชุมชนบ้านโป่ง	คณะกรรมการ
๑.๑๖ นายอิทธิพล ทองบำเรอ	ครู รร.บ้านเมืองกีด	คณะกรรมการ

/๑.๑๗ นางสาวดุขฎิ...

๑.๑๗ นางสาวดุขมณี	บัวเกียง	ครู รร.วัดท่าข้าม	คณะทำงาน
๑.๑๘ นายประภาส	ใจมีภักดี	ครู ร.ร. บ้านแม่บึง	คณะทำงาน
๑.๑๙ นางสาวอุบลวรรณ บุญรอด		ครู ร.ร. บ้านบ่อแก้ว	คณะทำงาน
๑.๒๐ นายกรวิวัฒน์	ชื่นเย็น	นักจัดการงานทั่วไป	คณะทำงาน
๑.๒๑.นางชลธิชา	ชูเชื้อ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงาน
๑.๒๒ นางอริยา	บุญช่วย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงาน
๑.๒๓ นายเอกลักษณ์	พิมพ์รอด	นักวิชาการศึกษา	คณะทำงาน
๑.๒๔ นางกิตติ์สินี	อุปพันธ์	ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๒๕ นางสาวกุลชญา	กษมาภรณ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๖ นางสาววรรณวิมล	ต้องใจ	นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำ สพท.	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะทำงานขยายเครือข่ายโรงเรียนคุ้มครองเด็ก มีหน้าที่ เป็นวิทยากรให้ความรู้ พัฒนาทักษะ เทคนิคการดูแลคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กในโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วย

๒.๑ นายนิวัฒน์	เรือนอินทร์	ผอ. โรงเรียนบ้านสันคะยอม	ประธาน คณะทำงาน
๒.๒ นางกิตติ์สินี	อุปพันธ์	ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	รองประธานคณะทำงาน
๒.๓ นายจรรยา	สุดาจันทร์	ผอ. โรงเรียนชุมชนบ้านโป่ง	คณะทำงาน
๒.๔ นายธนิต	อินทานูวัฒน์	ผอ. โรงเรียนบ้านแจ่งกูเรือ	คณะทำงาน
๒.๕ นายณรงค์	ลุมมา	ผอ. โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย	คณะทำงาน
๒.๖ นายดิเรก	อุ้นวงษ์	ผอ. โรงเรียนบ้านแม่บึง	คณะทำงาน
๒.๗ นายอาราม	สาระจันทร์	ผอ. โรงเรียนบ้านเมืองกีด	คณะทำงาน
๒.๘ นายสุวิติ	เรืองฤทธิ์	ผอ. โรงเรียนบ้านหัวฝาย	คณะทำงาน
๒.๙ นายอินสม	สารินจา	ผอ. โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว	คณะทำงาน
๒.๑๐ นางสาวศิริยา	นงกาโมทย์	ผอ.โรงเรียนบ้านแม่กะ	คณะทำงาน
๒.๑๑ นายภูริวัชร	ทำกิน	ครู รร.บ้านสันคะยอม	คณะทำงาน
๒.๑๒ นางสาวเยาวลักษณ์	โปยทอง	ครู รร.ชุมชนบ้านโป่ง	คณะทำงาน
๒.๑๓ นายศรารุธ	สุขดี	ครู รร.ชุมชนบ้านโป่ง	คณะทำงาน
๒.๑๔ นายอิทธิพล	ทองบำเรอ	ครู รร.บ้านเมืองกีด	คณะทำงาน
๒.๑๕ นางสาวดุขมณี	บัวเกียง	ครู รร.วัดท่าข้าม	คณะทำงาน
๒.๑๖ นายประภาส	ใจมีภักดี	ครู ร.ร. บ้านแม่บึง	คณะทำงาน
๒.๑๗ นางสาวอุบลวรรณ	บุญรอด	ครู ร.ร. บ้านบ่อแก้ว	คณะทำงาน
๒.๑๘ นางชลธิชา	ชูเชื้อ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๑๙ นางอริยา	บุญช่วย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๒๐ นายเอกลักษณ์	พิมพ์รอด	นักวิชาการศึกษา	คณะทำงาน
๒.๒๑ นายกรวิวัฒน์	ชื่นเย็น	นักจัดการงานทั่วไป	คณะทำงาน
๒.๒๒ นางสาวอรสา	ดีพูล	ครู รร.บ้านสันคะยอม	คณะทำงานและเลขานุการ
๒.๒๓ นางสาวอุษณีย์	ทาทอง	ครู รร.บ้านสันคะยอม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๔ นางสาวกุลชญา	กษมาภรณ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๕ นางสาววรรณวิมล	ต้องใจ	นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำ สพท.	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันดำเนินงานขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ให้เป็นไปตามกรอบและทิศทางในการขับเคลื่อน
การดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายฐิตินันท์ นันทะศรี)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒

การขับเคลื่อนนโยบาย ด้านความปลอดภัย

"มุ่งเสริมสร้างความปลอดภัย"

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ
มีทักษะการป้องกันภัยให้แก่ตนเองและคนใกล้ชิด
ได้รับการช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู จิตใจ
ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

